

Janez Kovač

Značilnosti igranja športnih stav pri študentih ekonomskih smeri

Izveček

Članek obravnava nakupne navade študentov ekonomskih smeri pri igranju stav na športne dogodke. Namen raziskave je bil ugotoviti, koliko študentov se je že srečalo s stavami oziroma koliko od njih je uporabnikov športnih stav. Zanimala nas je pogostost igranja, kako so izvedeli za igranje stav, motive za igranje, porabljen znesek za igranje, slog igranja, mesto vplačila in izbiro ponudnika športnih stav. Podatke smo pridobivali na vzorcu študentov Ekonomske fakultete Ljubljana, Ekonomsko-poslovne fakultete Maribor, Fakultete za organizacijske vede Kranj in Fakultete za management Koper. Raziskava je potekala v času od 08. 04. 2017 do 04. 05. 2017 s pomočjo spletnega anonimnega vprašalnika. Na ta način smo dobili odgovore 216 študentov. Raziskava je pokazala, da ima večina študentov že izkušnje s športnimi stavami. Največ je takšnih, ki stavijo nekajkrat letno in so za stave izvedeli preko prijateljev. Najpogostejši motiv za igranje je zaslužek. Več kot polovica anketirancev za igranje nameni do 10 € in najpogosteje vplačuje stave na športne dogodke na bencinskih servisih. Moški so pogostejši uporabniki stav na športne dogodke, večinoma samski in tisti, ki živijo v izven zakonski skupnosti. Ugotovili smo tudi, da se z večanjem družinskih članov znižuje pogostost stavljenja in da je samo stavljenje najbolj pogosto pri študentih, ki živijo v mestnem tipu naselja – študentskih domovih. Glede mesečnega dohodka, vrste fakultete, stopnje in načina študija ni statistično značilnih razlik.

Ključne besede: študenti, športne stave, igre na srečo, nakupne navade, motivi za igranje, slog igranja.

Characteristics of sports betting among students from faculties of economics

Abstract

the article is discussing purchasing habits on sports betting among Economics students. The purpose of the research was determining how many students already participated in betting and how many of them are betting regularly. We were interested in frequency of betting, where students learned about betting, motives behind betting, amount used, style of betting, place of betting and betting provider. Data was acquired among students of Faculty of Economics Ljubljana, Faculty of Economics and business Maribor, Faculty of Organizational Sciences Kranj and Faculty of Management Koper between 08.04.2017 and 04.05.2017. 216 answers were acquired via anonymous web questionnaire. Research has shown that majority of students already has some betting experiences. Most of them only bets few times a year and their source were friends. Most common motive for betting is profit. More than 50% of all participants bets no more than 10 € in most common betting place gas stations. Gender analysis showed that man bet more often, even more so when they are single or living in non-marital partnerships. Research also concluded that betting frequency decreases with higher number of family members. Furthermore, betting was most present with students living in dormitories. We were unable to prove any statistical differences in connection with monthly income, type of faculty, degree of study or type of study.

Key words: students, sport betting, games of luck, purchasing habits, motives behind betting, style of betting.

■ Uvod

Če želimo bolje razumeti obravnavano tematiko, začnimo s samo zgodovino oziroma nastankom športnega stavljenja. Prvi zapisi njihovih poti segajo dva tisoč let v preteklost v čas starih Grkov in olimpijskih iger. Posluževali so se jih tudi stari Rimljani, ti so jih izvajali pri gladiatorskih igrah. Kasneje so se ohranile večinoma nelegalno. Resneje jih povezujemo s konjskimi dirkami, ki so postale popularnejše med 19. oziroma v začetku 20. stoletja. Las Vegas (ZDA) prav tako predstavlja košček mozaika zgodovine stavništva na športne dogodke, saj so jih v petdesetih letih prejšnjega stoletja legalizirali in implementirali v svoje igralnice. Višjo dimenzijo obsega med športnimi navdušenci je konec 60-ih let prejšnjega stoletja prineslo spremljanje tekem preko televizijskih zaslonov. Največjo ekspanzijo pa je športno stavništvo doživelo z razvojem interneta. S tem so lahko potencialni in aktivni uporabniki dobili dostop stavljenja kjerkoli in kadarkoli. Porast se je zgodila tudi s povečanjem volumna različnih športov, ki so se vključili na stavnice, kot tudi različnih načinov stavljenja na športne dogodke (Mihelič idr., 1993; Milton, 2017).

Pri nas se je stavljenje na športne dogodke organizirano razvilo z določitvijo Zakona o igrah na srečo in postavitvijo delniške družbe Športne loterije Slovenije leta 1995. Njen namen je zbiranje finančnih sredstev za dejavnosti športnih, invalidskih in humanitarnih organizacij v Sloveniji. Skozi leta so na slovenskem trgu razvili in uveljavili že več različnih iger – prve stave (stave na športne dogodke), petica in e-igre (elektronske srečke), gol napoved (napovedovanje števila golov), toto gol (napovedovanje izidov na 12-ih tekmah) (Zgodovina, b.l.).

Če želimo opredeliti nakupne navade posameznikov v nakupnem procesu, moramo začeti z identifikacijo porabnika. Ena izmed večkrat poudarjenih definicij v slovenskem prostoru je zagotovo definicija avtorjev Damjana in Možine (1995, str. 27), ki opredeljuje porabnika kot osebo, ki ima možnosti (vire in sposobnosti) za nakup dobrin oz. storitev, ki jih ponuja trg, z namenom zadovoljevanja osebnih ali skupnih interesov. Solomon (2001, str. 7) kot eden izmed tujih strokovnjakov opredeljuje porabnika kot osebo, ki ima potrebo ali željo, da kupi proizvod in razpolaga z njo skozi vse faze nakupnega procesa. Pojasni tudi, da kupec ni nujno porabnik, saj nekateri porabniki uporabljajo dobrine, ki jih niso kupili sami.

Prav tako moramo opredeliti vedenje potrošnikov, vendar se zaradi različnih vidikov definiranja le-tega v literaturi pojavlja množica opredelitev, od katerih pravzaprav za nobeno ne moremo reči, da je napačna. Vedenje porabnikov lahko opredelimo kot vedenje, ki ga porabniki kažejo ob iskanju, nakupu, uporabi, opustitvi in vrednotenju izdelkov, storitev, idej, za katerega pričakujejo, da bodo zadovoljili njihove potrebe (Schiffman in Kanuk, 1997; povz. po Vukosović, 2013, str. 31). Med opredelitvami je tudi razlaga Damjana in Možine (1998, str. 5), ki ga opredeljuje kot proces, v katerem posamezniki odločajo, kaj, kje in od koga kupiti izdelek, ter da takšno vedenje vključuje tako mentalno kot fizično aktivnost, ki je potrebna za odločitev v procesu nakupa.

Raziskave nakupnega vedenja poudarjajo, da se porabniki v nakupnem procesu obnašajo v skladu s tem, da maksimizirajo svojo korist oz. zadovoljstvo. Obnašanje ni odvisno samo od vpliva družine in prijateljev, temveč tudi od razpoloženja, dohodkov in demografskih spremenljivk (starost, spol, izobrazba ...) itd. (Damjan in Možina, 2002, str. 11).

Pridobitne organizacije zaradi posledic globalizacije, specializacije in vse večje konkurence na trgu svoje porabnike vse bolj vključujejo pri oblikovanju, razvijanju in ponujanju izdelkov oziroma storitev. Pomembno je, da kupci poznajo dejavnike, ki vplivajo na vedenje porabnikov v procesu odločanja o nakupu (Wang, Lo in Yang, 2004, str. 171). Avtorji postrežejo z različnimi dejavniki, po večini pa vsi upoštevajo podobne dejavnike, le razvrščajo jih različno. Avtor knjige *Trženjsko upravljanje* Kotler (1996, str. 173) med seboj razlikuje štiri skupine dejavnikov odločanja o nakupu: psihološki dejavniki, osebni dejavniki, družbeni dejavniki, kulturni dejavniki.

V nadaljevanju namenjamo pozornost tujim in domačim raziskavam na področju iger na srečo oz. igranja stav na športne dogodke, razvrščene glede na starost udeležencev v raziskavah.

G. Ide-Smith in E. G. Lea (1988) sta v svoji raziskavi raziskovala razširjenost iger na srečo med britanskimi mladostniki. V vzorcu preučevanih oseb je bilo petdeset 13 do 14 let starih oseb. Ugotovili sta, da je prisotnost iger na srečo zelo pogosta – 90 % preučevanih se je že srečalo oz. že stavilo, moški so bili pogostejši uporabniki stav kot ženske. Na pogostost stavljenja je imel vpliv dohodek posameznikov in faktor in-

teligence. Igralni avtomati so bili pri obeh spolih najpogostejša oblika iger na srečo.

Raziskava, ki je med drugim preverjala pogostost igranja iger na srečo med norveškimi mladostniki, starimi med 12 in 18 let ($n = 3237$), je pokazala, da samo 17,6 % vključenih v vzorec še ni igralo iger na srečo. Občasno jih je igralo 57,5 %, medtem ko je vsak teden igralo kar 24,9 % anketirancev. Med pomembnejšimi ugotovitvami raziskave je pokazatelj, da se iger na srečo poslužuje manj starejših od 25 let, kot pa mlajših od 25 let (Johansson, 2006).

Raziskava na Hrvaškem opisuje populacijo srednješolcev na Hraškem. Vzorec zajema 1330 udeležencev na srednjih šolah v sedmih mestih. Rezultati so pokazali, da se kar 36,6 % srednješolcev pogosto poslužuje igranja športnih stav. Prišli so do ugotovitve, da se glede na vrsto šole igranja pogosteje poslužujejo učenci tehničnih srednjih šol kot gimnazijski učenci in da je igranje športnih stav povezano z igranjem drugih iger na srečo. Rezultati so pokazali, da srednješolci, ki pogosto stavijo, manifestirajo tudi druge oblike odklonskega obnašanja (Kranzelič, Hundrič in Ricijaš, 2015).

Raziskava Fakultete za uporabne študije v Novi Gorici, ki je bila izvedena v letu 2008, je ugotavljala prisotnost iger na srečo med splošno populacijo. Ugotovljeno je bilo, da se je skoraj 30 % anketiranih posluževalo iger na srečo (najpogosteje nakup loterijskih listkov). Pri tem gre v večji meri za moške, mlajše od 30 let, srednje izobražene, razvezane in samske osebe. Kar se tiče športnih stav, so respondenti stavili na športne dogodke najpogosteje nekajkrat letno. Povprečno so na mesec za igranje namenili 29,27 €. Kot glavni razlog za igranje iger so vprašani navedli: željo po dobitku (51,04 %), zabavo oz. sprostitve (24,62 %), radovednost (19,31 %), druženje z ljudmi (2,37 %) in drugo (2,03 %) (Rončević, Makarovič in Macur, 2008).

Raziskava pogostosti igranja iger na srečo Univerze v Ljubljani se je osredotočila na študentsko populacijo ($n = 521$). Ugotovitve raziskave kažejo, da se je z igrami na srečo v zadnjem letu srečalo skoraj 40 % udeležencev v raziskavi. Največji delež je tistih, ki so igrali loto in srečke, sledijo igre v casinojih, športne stave in igre na internetu, ter nazadnje kockanje. Najpogosteje so igre na srečo začeli igrati zaradi radovednosti, manj pogosteje zaradi možnosti hitrega zaslužka, nekaj pa je bilo takih, ki so se

odločiti sodelovati zaradi prijateljev (Krek, Korač in Kumše, 2010).

Raziskava med slovenskimi gospodinjstvi o igranju iger na srečo iz leta 2009 ($n = 747$) je pokazala, da več kot dve tretjini udeleženi v raziskavi vsaj enkrat letno igra igre na srečo. Prevladujejo mlajši moški do 31 let. Najpogosteje igrajo tisti s srednjo in poklicno izobrazbo. Raziskava je pokazala, da ženske igrajo redkeje – največkrat zaradi visokega dobička, moški na drugi strani pa veliko bolj redno – na tedenski oz. dnevni ravni. Glede na višino zneska vplačila je najvišji delež igralcev, ki mesečno igranju namenijo do 10 € (65,2 %). Moški udeleženci raziskave so se izkazali kot igralci, ki igrajo za višje zneske vplačil kot ženske. Analiza raziskave je pokazala, da je v slovenskem prostoru še vedno zelo priljubljeno igranje lota. Med tistimi, ki so mu naklonjeni, je večina starejših od 46 let, srednje in poklicno izobraženih in z motivacijo po visokem zaslužku. Pri uporabnikih športnih stav in internetnih iger na srečo prevladujejo moški, stari 18–30 let z osnovnošolsko ali poklicno izobrazbo. Najpogosteje prihajajo iz podravske in osrednje slovenske regije. Podobni rezultati so se pokazali pri internetnih igrar na srečo in internetnih (športnih) stavah pri tujih ponudnikih iger na srečo (Agencija Giedon, 2009).

Na osnovi dosedanjih raziskovalnih ugotovitev, ki smo jih v uvodu predstavili, smo pristopili k lastni empirični raziskavi. Namen raziskave je bilo ugotoviti, koliko študentov se je že srečalo s stavami oziroma koliko od njih je uporabnikov športnih stav. Zanimala nas je: pogostost igranja, kako so izvedeli za igranje stav, motive za igranje, porabljen znesek za igranje, slog igranja, mesto vplačila in izbiro ponudnika športnih stav.

Metodologija

Raziskovani vzorec

Raziskovani vzorec je neslučajnostni priložnostni vzorec študentov ($n = 216$). Na nivoju rabe inferenčne statistike ga opredeljujemo kot enostavni naključni vzorec iz hipotetične situacije. V anketi je sodelovalo 127 študentk in 89 študentov, kar predstavlja 2,63 % od števila študentov ekonomskih smeri javnih univerz v Republiki Sloveniji v šolskem letu 2016/17. Sodelovalo je največ študentov v starostni skupini od 23 do 27 let (43,5 %). Nekoliko manj jih je bilo iz starostne skupine od 18 do 22 let (39,8 %), sledili so študenti, stari od 28 do 35 let

(11,1 %), nekaj študentov je bilo starejših od 35 let (5,6 %).

Prevladujejo študenti, ki so samski (52,8 %), sledijo tisti, ki živijo v izven zakonskih skupnostih (tako imenovanem »koruzništvu«) (41,6 %). Največ študentov je pod številko članov gospodinjstva (kot člani gospodinjstva so mišljeni vsi, ki doma jedo in spijo, vključno z njimi) označilo štiri člane (39,8 %), sledijo študenti z dvema članoma gospodinjstva (22,7 %), nato s tremi člani gospodinjstva (16,7 %) in nazadnje več kot štirimi člani v gospodinjstvu.

Največ anketirancev biva pri starših (57,9 %), sledijo tisti, ki živijo v lastnem stanovanju (28,7 %) in na koncu tisti, ki prebivajo v študentskih domovih (13,4 %). Med navedenimi tipi naselja največ anketirancev prebiva v mestnem tipu naselja (43,1 %). Sledijo tisti, ki živijo na vasi (36,6 %), in tisti z najmanjšim deležem (20,4 %), ki prebivajo v primestnem tipu naselja. Pri analizi anketirancev glede mesečnega prihodka ni prihajalo do večjih razlik, največ je takšnih z 250 do 500 € prihodka, najmanj pa pričakovano tistih, katerih mesečni prihodek presega 1000 €.

Najvišji delež študentov, ki so sodelovali pri reševanju ankete, je bilo iz Ekonomske fakultete Ljubljana (39,4 %), sledili so študenti Ekonomske poslovne fakultete Maribor (24,5 %), samo nekoliko manj je bilo študentov Fakultete za management Koper (22,7 %) in najmanj študentov Fakultete za organizacijske vede Kranj (13,4 %). Največ respondentov je obiskovalo 1. stopnjo študijskih programov (59,3 %). Pod 1. stopnjo razumemo visokošolski strokovni študij oz. univerzitetni študijski program. Sledijo študenti 2. stopnje magistrskega študijskega programa oz. enovitega magistrskega študijskega programa (39,8 %). Samo 0,9 % je študentov 3. stopenjskega študija oz. doktorskega študijskega programa. Od vseh študentov je bilo takšnih, ki študirajo po načinu rednega študija, 93,5 % in 6,5 % izrednih študentov.

Pripomočki

Uporabili smo anonimni anketni vprašalnik, ki je bil vsebinsko razdelan tako, da so bila v prvem delu vprašanja o objektivnih dejstvih (spol, starost, zakonski stan, člani gospodinjstva, tip naselja, tip bivanja, mesečni prihodek), sledila so vprašanja o izobrazbeni strukturi (naziv fakultete, študijski program, način študija) in nazadnje vprašanja, usmerjena na dejavnike, ki vplivajo na igranje stav na športne dogodke. Slednja

so se navezovala na to, ali anketiranci v prvi vrsti sploh stavijo ali ne. Za tiste, ki so na to vprašanje odgovorili pritrdilno, so se vprašanje navezovala še na pogostost igranja, kako so izvedeli za igranje stav, motive za igranje, porabljen znesek za igranje, slog igranja, mesto vplačila in izbiro ponudnika športnih stav.

Postopek zbiranja in obdelave podatkov

Sestavljen anketni vprašalnik smo oblikovali v spletnem programu 1ka, ki nam je omogočil, da so anketiranci preko nagovora k izpolnjevanju ankete s klikom na povezavo začeli z izpolnjevanjem. Študente navedenih fakultet smo pridobili preko družbenega omrežja Facebook, in sicer preko skupin, ki združujejo študente bodisi po posameznih študijskih smeri bodisi letnikih študija. Zbiranje podatkov je potekalo v času od 08. 04. 2017 do 04. 05. 2017. V tem času je na povezavo do spletne ankete kliknilo 1385 študentov, od tega je v celoti rešilo vprašalnik 216 študentov. Podatke smo obdelali s programom SPSS, pri tem smo uporabili frekvenčne distribucije ($f\%$) in hi-kvadrat preizkus (χ^2 – preizkus).

Rezultati

Najprej predstavljamo rezultate analize razširjenosti igranja stav na športne dogodke. Ugotovitve kažejo, da je kar 41,7 % anketiranih študentov že igralo oziroma je uporabnikov stav na športne dogodke. Od študentov, ki so uporabniki športnih stav, jih največ igra športne stave nekajkrat letno (64,4 %), sledijo tisti, ki se poslužujejo igranja nekajkrat mesečno (22,2 %), nadalje tisti, ki stavijo nekajkrat tedensko (8,9 %) in tisti študentje, ki stavijo vsak dan (4,4 %).

Največ študentov je za igranje stav na športne dogodke izvedelo preko prijateljev (74,4 %), drugi najpogostejši odgovor – preko brskanja po spletu (8,9 %), sledi odgovor – preko sošolcev (2,8 %). Ostali so za igranje športnih stav izvedeli preko staršev, sodelavcev. Odgovori, da so za športne stave izvedeli preko oglaševalskih medijev, so bili minimalni.

Zanimiva je analiza motivov za igranje stav na športne dogodke. Zastavili smo si hipotezo.

Hipoteza 1: Dejavnik, ki v največji meri predstavlja motiv za igranje stav na športne dogodke, je možnost zaslužka.

Tabela 1

Število (f) in strukturni odstotki (f%) študentov po motivih za igranje stav na športne dogodke

Motivi za igranje	Strinjanje			skupaj
	sploh ne	še kar	zelo	
Druženje s prijatelji, sošolci, znanci...	46,70 %	47,80 %	5,60 %	100,00 %
Način preživljanja prostega časa	50,00 %	44,40 %	5,60 %	100,00 %
Možnost zaslužka	8,90 %	26,70 %	64,40 %	100,00 %
Vznemirjenje	16,70 %	40,00 %	43,30 %	100,00 %
Izziv/ preizkus poznavanja športa	17,80 %	47,80 %	34,40 %	100,00 %
Način sproščanja	51,10 %	36,70 %	12,20 %	100,00 %

Iz tabele je razvidno, da je najbolj pogost motiv za igranje stav na športne dogodke možnost zaslužka (64,4 %). Sledi vznemirjenje (43,3 %), izziv/preizkus poznavanja športa (34,4 %), način sproščanja (12,2 %) in z enakim rezultatom način preživljanja prostega časa ter druženje s prijatelji, sošolci, znanci ... (5,6 %).

Sledijo rezultati, vezani na količino porabljenega denarja za igranje stav na športne dogodke, mesto in izbiro ponudnika športnih stav.

Glede na to, koliko denarja študenti običajno porabijo za igranje stav na športne dogodke mesečno, je 90 študentov odgovorilo sledeče: 54,5 % jih za igranje namenijo do 10 €, sledijo tisti, ki za igranje namenijo od 11 € do 30 € (19,3 %). Nadalje sledijo tisti, ki namenijo za igranje od 31 € do 60 € (11,4 %), enak odstotek (4,5 %) si delijo tisti, ki namenijo od 61 € do 100 €, in tisti od 101 € do 150 € mesečno, ter prav tako tisti, ki za stave namenijo nad 250 €, in tisti, ki ne vedo, koliko denarja namenijo mesečno (2,3 %).

Analiza odgovora na vprašanje, kje študenti najpogosteje vplačujejo stave na športne dogodke, je pokazala, da več kot polovica študentov vplačuje stave na bencinskih servisih (54,4 %). Sledijo tisti, ki stave najpogosteje vplačujejo preko spleta (31,1 %), nato na igralnih avtomatih (8,9 %) in najredkeje na poštinih poslovalnicah (5,6 %).

Še vedno se največ študentov odloča za slovenske ponudnike športnih stav (63,3 %). Sledijo tisti, ki izberejo tako tuje kot domače ponudnike (23,3 %) in najredkeje samo tuje ponudnike (13,3 %).

Nadalje so obravnavani rezultati sloga igranja športnih stav, da bi bolje razumeli potek igranja športnih stav. Sledi krajša razlaga o načinu igranja. Športna stava je napoved izida nekega negotovega športnega dogodka. Športni dogodek oz. igrani par (npr.

nogometna tekma Celje – Maribor) je na stavnicah predstavljen v obliki števnega zapisa (npr. 101453), ki ga zapišemo na stavni list. Pri tem lahko stavimo na različne izide tekme. Različni izidi so med seboj ovrednoteni z različnimi kvotami. Te pomenijo faktor, s katerim pomnožimo vložek, ki smo ga na določen športni dogodek vplačali (npr. če smo vložili 10 € na zmago nogometna kluba Celje, pri čemer je le to imelo kvoto 2, smo ob zmagi omenjenega kluba priigrali 20 €). Stavnice ponujajo veliko število različnih športnih dogodkov raznovrstnih športov, na katere lahko uporabniki stavijo (npr. točen rezultat konca tekme, vsota zadetkov na tekmi, katera ekipa prva zadane itd.), ob različnih predpostavkah – npr. višini vplačila posameznega dogodka,

Tabela 2

Strukturni odstotki (f%) študentov po igranju športnih stav glede na spol.

IGRANJE STAV	SPOL		Skupaj
	Moški	Ženski	
	f%	f%	f%
Da	66,30 %	24,40 %	41,70 %
Ne	33,70 %	75,60 %	58,30 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %

Tabela 3

Število (f) in strukturni odstotki (f%) števila igranja športnih stav po številu družinskih članov.

Igranje stav	število družinskih članov					skupaj
	1	2	3	4	več kot 4	
da	72,20 %	24,50 %	50,00 %	40,70 %	44,40 %	41,70 %
ne	27,80 %	75,50 %	50,00 %	59,30 %	55,60 %	58,30 %
skupaj	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

igralne kvote, število športnih dogodkov enega stavnega lista itd.

Če začnemo z povprečnim številom dogodkov, ki jih študenti izberejo za posamezen stavni list, lahko rečemo, da 68,9 % študentov stavi do 5 parov na posamezen list, 6–10 parov na posamezen stavni list stavi 27,8 % študentov in nad 10 parov na posamezen list stavi 3,3 % študentov.

Rezultati povprečne višine igrane kvote (množitelj z višino zneska vplačila) na posamezni vplačan stavni listek: do kvote 2 stavi 37,8 % anketirancev, od kvote 2,01 do 5 kvote jih stavi 32,2 %, od 5,01 do 10 igrane kvote 14,4 % in nad kvote 10 stavi 15,6 % udeležencev raziskave.

Pridobili smo rezultate, namenjene povprečni višini vplačila posameznega stavnega lista (v €) – od 2 € do 4,99 € 46,7 %, od 5 € do 10 € je 38,9 %, nad 10 € je 14,4 %.

V nadaljevanju smo osvetlili vlogo nekaterih demografskih podatkov pri igranju stav na športne dogodke. Zastavili smo si naslednjo hipotezo H2.

Hipoteza 2: Obstajajo razlike v uporabi stav na športne dogodke glede na spol študentov: moški so pogostejši uporabniki stav na športne dogodke.

Med ženskami in moškimi obstaja statistično značilna razlika v uporabi stav na špor-

tne dogodke ($\chi^2 = 37,766$, $P = 0,000$). Moški pogosteje stavijo kot ženske. $P = 0,000$ precej močno se kaže vloga spola. Na tej osnovi potrjujemo hipotezo številka 2.

Glede na starost anketiranih ni statistično značilne razlike v stavah ($\chi^2 = 3,762$, $P = 0,288$). Opazimo sicer, da starejši udeleženci nekoliko manj posegajo po igranju športnih stav kot mlajši. Glede na zakonski stan obstaja statistično značilna razlika ($\chi^2 = 26,016$, $P = 0,000$). Frekvence kažejo, da med tistimi, ki stavijo največ, stavi največ samskih, med tistimi, ki pa ne, pa so poročeni in tisti, ki živijo izven zakonske skupnosti.

Postavili smo si še hipotezo H3.

Hipoteza 3: Obstaja razlika glede na število družinskih članov in uporabo stav na športne dogodke. Predpostavljamo, da je posluževanje stav pogostejše v primeru manjšega števila družinskih članov.

Obstaja statistično značilna razlika glede na število članov ($\chi^2 = 14,010$, $P = 0,007$) in igranju stav. Med tistimi, ki stavijo, je največ takih, kjer je samo en član v gospodinjstvu. Z večanjem družinskih članov se znižuje pogostost stavljenja. S tem smo potrdili hipotezo H3.

Statistično značilna razlika obstaja tudi glede na tip naselja, kjer študentje bivajo, in uporabo športnih stav ($\chi^2 = 16,350$, $P = 0,000$). Najpogosteje stavijo študentje v mestnem tipu naselja, manj tisti iz primestnega okolja in najmanj tisti, ki prebivajo na vasi.

Glede na tip življenjskega okolja se kaže tendenca ($P = 0,0579$), da pogosteje stavijo tisti, ki bivajo v študentskem domu, manj pa stanujoči pri starših.

Rezultati kažejo, da ni statistično značilnih razlik glede mesečnega dohodka in stavljenja. Prav tako tudi, iz katere fakultete prihaja študentje in stavljenja. Po rezultatih sodeč lahko rečemo, da študenti Fakultete za management Koper nekoliko manj stavijo kot študenti Ekonomsko-poslovne fakultete Maribor in Fakultete za organizacijske vede Kranj. Statistično značilne razlike se ne kažejo tudi pri stopnji študija in pri načinu študija – opazimo samo, da redno vpisani študenti nekoliko bolj stavijo kot izredno vpisani študenti.

Če zaključimo, je iz rezultatov mogoče sklepati, da na stavljenje bolj vplivajo ekonomski kot socialni dejavniki. Študenti ekonomskih smeri kažejo podobne vzorce na-

kupnih navad ne glede na izbiro fakultete, stopnjo, načina študija in višino dohodka.

Razprava

Namen raziskave je bilo ugotoviti, koliko študentov se je že srečalo s stavljenjem oziroma koliko od njih je uporabnikov športnih stav. Ugotovili smo, da je takšnih študentov kar slaba polovica od vseh sodelujočih. Največ je takšnih, ki igrajo športne stave nekajkrat letno, torej več kot polovica. Da so igre na srečo zelo priljubljene med mladimi, so pokazale že vse zgoraj omenjene domače in tuje raziskave. Po rezultatih raziskave med norveškimi mladostniki (Johansson, 2006) lahko sklepamo, da je odstotek vključenih v igre na srečo vseeno višji med tistimi, stari do 25 let, kot pa nad to starostjo. Da je igranje bolj prisotno v tem obdobju, lahko povežemo s samimi razvojnimi fazami v obdobju mladostništva, ko mladi zaradi različnih motivov in namenov preizkušajo in raziskujejo različne stvari (Poljšak-Škraban, 2004).

Kot najbolj pogost motiv za igranje stav na športne dogodke se je v naši raziskavi pokazala možnost zaslužka. Želja po dobitku je bila prav tako navedena kot najbolj pogost motiv za igranje iger na srečo med splošno populacijo v raziskavi fakultete za uporabne študije (Rončević, Makarovič in Macur, 2008). Študija pogostosti igranja iger na srečo med študentsko populacijo pa je postregla z drugimi rezultati – med najbolj pogosto navedenim motivom je bila radovednost, vendar je bila možnost zaslužka prav tako prisotna (Krek, Korač in Kumše, 2010).

Rezultati, vezani na količino porabljenega denarja, mesto in izbiro ponudnika športnih stav, so pokazali, da več kot polovica anketiranih za igranje stav na mesec nameeni do 10 €. Podoben delež se jih za izbiro mesta vplačila odloči za bencinske servise in kljub vsem ponudnikom, se anketirani še vedno pogosto odločajo za slovenskega ponudnika športnih stav.

Glede na slog igranja anketirancev lahko povzamemo, da več kot polovica anketiranih za posamezno vplačilo nameni 2 €–10 € in napiše do 5 kombinacij igralnih parov. Kvota (množitelj z višino zneska vplačila) ponavadi ne presega višine 2. Brez zadržka lahko ocenimo, da se rezultati gibljejo v smeri nizko tvegane stavljenja sodeč po višini igrane kvote in številom dogodkov kot tudi višini vplačila. Študenti ekonom-

skih smeri očitno strmiijo k ustvarjanja dobička s previdnostjo – relativno nizko kvoto in malo igralnih parov kot tudi višino možne izgube.

Raziskava med drugim odkriva tudi zvezo med pogostostjo stavljenja in spolom igralca. Iz rezultatov je razvidno, da moški pogosteje stavijo kot ženske. Najpogosteje so to samski anketiranci oziroma če povejmo drugače, z večanjem družinskih članov se znižuje pogostost stavljenja. Med tistimi, ki pogosteje stavijo, jih največ prebiva v mestnem tipu naselja, natančneje v študentskih domovih. Ena izmed največjih študij v Avstraliji ($n = 15,000$) je raziskovala različne faktorje za igranje iger na srečo glede na spol. Ugotovili so, da so ženske, ki so bolj dovzetne za igranje iger na srečo, stare 18–24 let, bivajo v skupnem gospodinjstvu, najpogosteje se poslužujejo igralnih avtomatov, hitrih srečk in »binga« zaradi zabave in možnosti zaslužka. Na drugi strani moški, ki se bolj poslužujejo iger na srečo – v isti starostni skupini, so nizko izobraženi, živijo v skupnem gospodinjstvu, brezposelni, prav tako se najpogosteje poslužujejo igralnih avtomatov, obiskov v kazinojih in stavljenja na športne dogodke, motivi pa podobni kot pri ženskah – zabava in možnost zaslužka (Hing, Russell in Tolchard, 2016).

Statistično značilne razlike se ne kažejo glede na višino mesečnega dohodka in prav tako ne po izbiri fakultete, stopnji študija in načinu študija. To je presenetljivo, saj lahko vidimo skupne vzorce stavljenja med njimi. Ne glede na izbiro fakultete, starosti in načina študija, študenti uporabljajo podobno taktiko pri igranju stav na športne dogodke.

Sklep

Članek sporoča, da igre na srečo, v našem primeru športne stave, spremljajo človeka že tisočletja. Njihova moč preživetja je v kombinaciji prijetnega oziroma zanimivega z možnostjo zaslužka z relativno nizkim vložkom. Empirično raziskovanje razkriva temeljne značilnosti in zakonitosti delovanja. Ob tem velja opozoriti na metodološke omejitve raziskav in posledično omejitve dobljenih rezultatov. Naša raziskava je razkrila podobne vzorce nakupnih navad med študenti ekonomskih smeri pri igranju stav na športne dogodke. V našem primeru bi bilo smiselno nadalje preučiti nakupne navade na večjem vzorcu študentov ekonomskih smeri in ne-ekonomskimi smeri.

Predpostavljamo, da bi odkrili statistično značilne razlike.

■ Literatura

1. Agencija Giedon. (2009). *Raziskava med slovenskimi gospodinjstvi o igranju iger na srečo*. Ljubljana: Fundacija FIHO.
2. Damjan J. in Možina, S. (1995). *Obnašanje potrošnikov*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
3. Damjan J. in Možina, S. (1998). *Obnašanje potrošnikov*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
4. Damjan, J. in S. Možina. (2002). *Obnašanje potrošnikov*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
5. G. Ide-Smith, S. in E.G. Lea, S. (1988). Gambling in Young Adolescents. *Journal of Gambling Behavior*, 4 (2), 110–118.
6. Hing, N., Russell, A. in Tolchard, Barry Nower. (2016). Risk factors for gambling problems: analysis by gender. *Journal of Gambling Studies*, 32 (2), 511–534.
7. Johansson, A. (2006). *General risk factors for gambling problems and the prevalence of pathological gambling in Norway* (Doctoral thesis). Trondheim, Norwegian University of Science and technology, Faculty of medicine.
8. Kotler, P. (1996). *Marketing management – Trženjsko upravljanje*. Ljubljana: Slovenska knjiga.
9. Kranzelič, V., Dodig Hundrič, D. in Ricijaš, N. (2015). Sportsko klađenje i druga rizična ponašanja hrvatskih srednjoškolaca. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 57 (2), 41–56.
10. Krek, M., Korač, T. in Kumše, Z. (2010). Igranje iger na srečo med študentsko populacijo Univerze v Ljubljani. *Raziskave in razprave*, 3, 61–80.
11. Mihelič, D., Darovec, D., Vianello, T., Volčanšek-Babič, B., Zorman, M. in Horvat, J. (1993). *Hazard*. Koper: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
12. Milton, J. (2017). *History od sports betting*. Privzeto iz <https://www.bigonsports.com/history-of-sports-betting/>
13. Poljšak-Škraban, O. (2004). *Obdobje adolescence in razvoj identitete*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
14. Rončević, B., Makarovič, M. in Macur, M. (2008). Raziskava o igrah na srečo. Privzeto iz http://www.loterija.si/files/www.loterija.si/druzbeno_odgovornost/spl-fuds-raziskava-o-igrah-na-sreco-2008.pdf
15. Solomon, M., Gary, B. in Soren, A. (2001). *Consumer Behavior. A European Perspective*: Prentice Hall Europe.
16. Vukasović, T. (2013). *Vedenje porabnikov: celovit pristop k raziskovanju vedenja porabnikov*. Celje: Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije.
17. Wang, Y., Lo, H.P. in Yang, Y. (2004). An integrated framework for service quality, customer value, satisfaction: Evidence form China's telecommunication industry. *Information Systems Frontiers*, 6 (4), 325–340.
18. *Zgodovina* (b.l.). Privzeto iz <https://www.e-stave.com/Opodjetju/Opodjetju.aspx>

Janez Kovač, mag. prof. inkl. ped.
kovac.janez57@gmail.com